

Одеський національний університет імені ІІ. Мечникова.

(повна назва вищого навчального закладу)

Кафедра фізичної географії та природокористування.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОНІТОРИНГ ГЕОМОРФОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В БЕРЕГОВІЙ ЗОНІ СВІТОВОГО ОКЕАНУ

Рівень вищої освіти	<u>третій (освітньо-науковий).</u>
Спеціальність	<u>106 Географія.</u>
ОНП	<u>Географія.</u>
Інститут/факультет	<u>геолого-географічний.</u>

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни
„**МОНІТОРИНГ ГЕОМОРФОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В БЕРЕГОВІЙ
ЗОНІ СВІТОВОГО ОКЕАНУ**”

Розробники:

Шуйський Ю.Д., д.г.н., проф., зав. кафедри фізичної географії та природокористування;
Вихованець Г.В., д.г.н., проф. кафедри фізичної географії та природокористування

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фізичної географії та природокористування

Протокол № 1 від "31" серпня 2017 р.

Завідувач кафедри

(проф., Шуйський Ю.Д.)
(прізвище та ініціали)

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією геолого-географічного факультету

Протокол № 1 від "4" вересня 2017 р.

Голова НМК

(к.г.н., доц. Біланчин Я.М.)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та природокористування

Протокол № 1 від "31" серпня 2018 р.

Завідувач кафедри

(проф., Шуйський Ю.Д.)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та природокористування

Протокол № 1 від "30" серпня 2019 р.

Завідувач кафедри

(проф., Шуйський Ю.Д.)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та природокористування

Протокол №   від "   "   2021 р.

Завідувач кафедри

(проф., Шуйський Ю.Д.)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 залікових модулів – змістових модулів – ІНДЗ* – не передбачено навчальним планом	Галузь знань 10 Природничі науки Спеціальність 106 „Географія” Рівень вищої освіти: Третій (освітньо-гпуковий)	Нормативна / за вибором (ВНЗ/студента)	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	-й
		<i>Семестр</i>	
		1-й	-й
		<i>Лекції</i>	
		8 год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i> (Не передбачені)	
		год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		Не передбачені год.	
		<i>Самостійна робота</i>	
		82 год.	год.
		у т.ч. ІНДЗ*: - год.	
		Форма підсумкового контролю: залік	

* – за наявності

Вступ

Навчальна програма дисципліни “ **МОНІТОРИНГ ГЕОМОРФОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В БЕРЕГОВІЙ ЗОНІ СВІТОВОГО ОКЕАНУ**” складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки PhD студентів спеціальності 106 „Географія”.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є геоморфологічні об'єкти і процеси в береговій зоні Світового океану у зв'язку з необхідністю її господарського використання.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: засвоїти сучасні комплексні методи моніторингу геоморфологічних процесів в береговій зоні Світового океану.

Завдання:

- Основні риси історії моніторингу берегової зони протягом останнього сторіччя;
- визначити розташування геоморфологічних об'єктів в береговій зоні морів та океанів, їх особливості та класифікації;
- визначати розбіжності в формуванні рельєфу в різних частинах берегової зони, в регіональних та зональних;
- визначити складність будови берегової зони, з урахуванням її надводної та підводної частини;
- практичне значення моніторингу берегової зони.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

КЗН.04 – володіння комплексними та прикладними методами дослідження в географії, фундаментальними навичками науково-дослідної роботи;

- вміти аналізувати наукову літературу з метою вибору напрямку досліджень, обрати самостійно або кваліфіковано сприйняти представлену тему досліджень;

- вміти моделювати основні процеси майбутнього дослідження з метою вибору методів дослідження, наявного апаратного забезпечення або створення нових методик, користуватися нормативно-правовими актами та нормативно-технічною документацією;

- вміти обробляти та аналізувати отримані результати досліджень та документально їх обробляти.

КЗН.06 – уміння збирати, обробляти, зберігати та аналізувати наукову географічну інформацію з метою вибору напрямку досліджень за обраною темою з використанням сучасних інформаційних технологій;

- уміння створювати авторські та користуватись стандартними банками комп'ютерних програм і банками даних;

- уміння виконувати інноваційну діяльність щодо впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу;

- вміти користуватись програмами ГІС ArcGis, Mfipinfo, Excel для побудови карт та графіків;

КЗП.17 – вміти моделювати основні процеси майбутнього дослідження з метою вибору методів дослідження, наявного апаратурного забезпечення або створення нових методик, користуватися нормативно-правовими актами та нормативно-технічною документацією;

- вміти обробляти та аналізувати отримані результати досліджень та документально їх обробляти;

КСП. 12 – володіти логікою збалансованої організації суспільства;

- вміти визначати використовувати універсальні аналітичні методи та прийоми обробки статистичних даних.

Програмні результати навчання (вміння та навички):

- володіння комплексними та прикладними методами дослідження в географії, фундаментальними навичками науково-дослідної роботи;

- вміти обробляти та аналізувати отримані результати досліджень та документально їх оформляти;

- уміння збирати, обробляти, зберігати та аналізувати наукову географічну інформацію з метою вибору напряму досліджень за обраною темою з використанням сучасних інформаційних технологій;

- вміти обробляти та аналізувати отримані результати досліджень та документально їх оформляти;

- вміти використовувати універсальні аналітичні методи та прийоми обробки статистичних даних.

Курс буде викладений у формі лекцій (8 годин) та організації самостійної роботи студентів (82 години).

2. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Моніторинг берегових процесів

Тема 1. Основні риси історії моніторингу берегової зони протягом останнього сторіччя. Види моніторингу та їх призначення в береговій зоні моря.

Тема 2. Об'єкти моніторингу в береговій зоні морів та океанів, їх особливості та класифікації.

Тема 3. Моніторинг абразійних форм рельєфу і процесів їх формування. Особливості хвильового впливу, з урахуванням сили хвилювань, уклонів підводного схилу, розмірів захисного притульного пляжу та висоти кліфу.

Тема 4. Моніторинг акумулятивних форм рельєфу та процесів їх утворення в різних фізико-географічних умовах.

Тема 5. Нехвильові процеси розвитку берегової зони та особливості їх моніторингу. Визначення, зміст, взаємодія з суміжними об'єктами, внесок хвильових процесів, розвиток в часі, практичне значення.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Вечірня форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п	лаб	ср		л	п	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Моніторинг берегових процесів										
Тема 1. Основні риси історії моніторингу берегової зони протягом останнього сторіччя. Види моніторингу та їх призначення в береговій зоні моря.	11	1			10	11	1			10
Тема 2. Об'єкти моніторингу в береговій зоні морів та океанів, їх особливості та класифікації.	13	1			12	13	1			12
Тема 3. Моніторинг абразійних форм рельєфу і процесів їх формування. Особливості хвильового впливу, з урахуванням сили хвилювань, уклонів підводного схилу, розмірів захисного притульного пляжу та висоти кліфу.	22	2			20	22	2			20

Тема 4. Моніторинг акумулятивних форм рельєфу та процесів їх утворення в різних фізико-географічних умовах.	22	2			20	22	2			20
Тема 5. Нехвильові процеси розвитку берегової зони та особливості їх моніторингу. Визначення, зміст, взаємодія з суміжними об'єктами, внесок хвильових процесів, розвиток в часі, практичне значення.	22	2			20	22	2			20
Разом за змістовим модулем 1	90	8			82	90	8			82

5. Теми практичних занять

Не передбачено навчальним планом

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Склад і структура земної кори.	
1	Написати реферат на тему: „ Види моніторингу та їх призначення в береговій зоні моря”	10
2	Написати реферат на тему: „ Об'єкти моніторингу в береговій зоні морів та океанів, їх особливості та класифікації ”	12
3	Написати реферат на тему: «Програма моніторингу абразійних форми рельєфу і процесів їх формування»	20

4	Написати реферат на тему: «Програма моніторингу акумулятивних форми рельєфу і процесів їх формування»	20
5	Написати реферат на тему: «Програма моніторингу нехвильових процесів розвитку берегової зони»	20
	Разом	82

До самостійної роботи відноситься:

- [1] – підготовка до лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять;
- [2] – написання рефератів, есе;
- [3] –

9. Індивідуальне науково-дослідне завдання.

Не передбачено навчальним планом.

10. Методи навчання

Лекції, розповіді, пояснення, ілюстрація, обговорення проблемних питань, виконання теоретичних і практичних завдань, виконання самостійних завдань.

11. Методи контролю

Поточний контроль PhD-студентів здійснюється:

- тест-контролем знань з кожного змістового модуля;
- оцінювання практичних навичок;
- оцінювання виконання самостійної роботи;
- оцінювання письмової самостійної роботи (есе);
- підсумковий письмовий проект.

Підсумкова оцінка отримується PhD-студентом за результатами всіх видів контролю.

Рівень знань студента оцінюється за 100-бальною шкалою.

12. Питання для підсумкового контролю

1. Основні риси історії моніторингу берегової зони.
2. Види моніторингу та їх призначення в береговій зоні моря.
3. Об'єкти моніторингу в береговій зоні морів та океанів.
4. Класифікація об'єктів моніторингу в береговій зоні морів та океанів.
5. Моніторинг абразійних форм рельєфу.
6. Моніторинг процесів флормування абразійних форм рельєфу.
7. Особливості хвильового впливу на абразійні форми рельєфу.
8. Особливості впливу уклонів підводного схилу на абразійні форми рельєфу.

9. Особливості впливу розмірів захисного притульного пляжу на абразійні форми рельєфу.
10. Особливості впливу висоти кліфу на їх швидкості абразії.
11. Моніторинг акумулятивних форм рельєфу в береговій зоні морів та океанів в різних фізико-географічних умовах.
12. Моніторинг процесів утворення акумулятивних форм рельєфу в береговій зоні морів та океанів в різних фізико-географічних умовах.
13. Нехвильові процеси розвитку берегової зони.
14. Особливості моніторингу нехвильових процесів розвитку берегової зони.
15. Особливості моніторингу еолових процесів в береговій зоні морів та океанів в різних фізико-географічних умовах.
16. Взаємодія нехвильових процесів з суміжними об'єктами берегової зони.
17. Практичне значення моніторингу хвильових і нехвильових процесів в береговій зоні моря.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
ЗМ 1 (теми 1-2) – опитування під час занять, поточне тестування, вирішення ситуацій, обговорення дисертаційних положень	20
ЗМ1 (теми 3-5) – опитування під час занять, поточне тестування, вирішення ситуацій, обговорення дисертаційних положень	30
Самостійна робота	30
Залік: питання, наукова доповідь за темою	20

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням

			дисципліни
--	--	--	------------

13. Методичне забезпечення

Комплексне навчально-методичне забезпечення, література і джерела, ілюстративні матеріали, статті у фахових виданнях, інформаційні ресурси.

14. Рекомендована література

1. Беручашвили Н.Л., Жучкова В.К. Методы комплексных физико-географических исследований: Учебник. – М.:Изд-во МГУ, 1997. – 320 с.
2. Галік О.І. Метеорологічні прилади і методи спостережень. Практикум: навчальний посібник. Рівне: НУВГП – 2008, – 234с.
3. Исаченко А. Г. Методы прикладных ландшафтных исследований. – Л.: Наука,1980. – 222 с.
4. Макунина Г. С. Методы полевых физико-географических исследований. Структура и динамика ландшафта: Учеб.-метод. пособие . – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1987. – 115с.
5. Полевые практики по географическим дисциплинам / [Исаченков В. А., Лисненко В. К., Гальцова М. З. и др. ; под ред. В. А. Исаченкова]. — М. : Просвещение, 1990. — 224 с.
6. Тессман Н. Ф. Учебно-полевая практика по основам общего землеведения : Учебно-методическое пособие / Н. Ф. Тессман. — М. : Просвещение, 1988. — 168 с.
7. Жучкова В.К., Раковская Э.М. Методы комплексных физико-географических исследований. – М.: «Академия», 2004. – 368 с.
8. Дьяконов К.Н., Касимов Н.С., Тикунов В.С. Современные методы географических исследований. – М.: «Просвещение», 1996. – 207 с.
9. Немець К.А., Немець П.М. Теорія і методологія географічної науки: методи просторового аналізу. – Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2014.- 172 с.
10. Шуйський Ю.Д. Типи берегів Світового океану. – Одеса: Астропринт, 2000. – 460 с.
10. Шуйський Ю.Д., Вихованець Г.В., Орган Л.В., Принципи організації стаціонарів в береговій зоні морів // Довготермінові спостереження довкілля: досвід, проблеми, перспективи / Матеріали міжнародного наукового семінару. – Львів: Вид-во ЛНУ, 219.- с.38-41.
11. Шуйський Ю.Д., Муркачлов А.Б., Гыжко Л.В. Практикум по береговедению // Методическое пособие для студентов физико-географов. – Одесса: Бахва, 2015. – 84 с.